

همایش «نظام مالی اسلامی»، ویژه بزرگداشت مقام علمی استاد فرهیخته دانشگاه مفید

مرحوم دکتر محمدنقی نظر پور (ره)

❖ فراخوان مقاله:

مفید دانشگاه
مرکز مطالعات اقتصادی

نظر پور
دکتر محمدنقی
بزرگداشت علمی حجت الاسلام والمسلمین

فراخوان مقاله

همایش نظام مالی اسلامی

محورهای همایش:

مهلت ارسال مقالات: ۱۵ آذرماه ۹۷

زمان برگزاری: بهمن ماه ۹۷

- ✓ شفافیت مالی و نظام تامین مالی اسلامی
- ✓ شناختن چالش‌های نظام مالی اسلامی بازار سرمایه ایران
- ✓ مهندسی مالی عقود اسلامی و نظام‌سازی
- ✓ جایگاه و ارتباط بازار پول و سرمایه در تامین مالی
- ✓ ماکروسرنگار ارزها و جایگاه آن در نظام پولی اسلامی
- ✓ ارزیابی اقتصادی و اعتبارسنجی در نظام مالی اسلامی
- ✓ چالش‌های نظام مالی ایران براساس رویکرد اقتصاد مقاومتی
- ✓ نقش و جایگاه بیمه در توسعه ابزارها و روش‌های تامین مالی اسلامی
- ✓ رویکرد نظام مالی اسلامی نسبت به نوآوری‌های بازارهای مالی متعارف
- ✓ تجارت و تعامل نظام مالی (پولی و سرمایه) کشورهای اسلامی و نظام بین‌الملل
- ✓ نظام مالی اسلامی (بازار پول، بازار سرمایه و بازار بیمه) و سیاست‌های کلان و توسعه اقتصادی
- ✓ بررسی و نقد و طراحی ابزارهای تامین مالی اسلامی، ابزارهای پوشش ریسک در نظام مالی اسلام
- ✓ نقد و بررسی جدیدترین الگوها در زمینه: بانکداری اسلامی، بانکداری اسلامی بین‌المللی، بازار سرمایه اسلامی، بیمه اسلامی

آدرس دبیرخانه: قم، خیابان صدوقی، میدان شهید، دانشگاه مفید، مرکز مطالعات اقتصادی دانشگاه مفید
تلفن تماس: ۰۲۵-۲۲۱۳۰۲۹۰
پست الکترونیک: ces@mofidu.ac.ir

به اطلاع علاقه‌مندان به ارسال مقاله و مشارکت در همایش می‌رساند: ارسال مقاله فقط از طریق ایمیل امکان‌پذیر خواهد بود. اطلاعات بیشتر در خصوص نحوه ارسال و پذیرش مقاله را از طریق تماس با شماره ۰۲۵ ۲۲۱۳۰۲۹۰ پیگیری فرمایید.

❖ مصاحبه روابط عمومی دانشگاه مفید با دبیر علمی همایش:

با توجه به تصمیم مرکز مطالعات اقتصادی دانشگاه مفید مبنی بر برگزاری بزرگداشت علمی استاد فقید دانشکده اقتصاد دانشگاه مفید، حجت الاسلام و المسلمین مرحوم دکتر محمد نقی نظر پور (ره)، با عنوان همایش «نظام مالی اسلامی» در بهمن ماه ۱۳۹۷، روابط عمومی دانشگاه مفید، مصاحبه ای با دکتر محمدرضا یوسفی شیخ رباط، دبیر علمی این همایش به انجام رسانده که متن آن منتشر می گردد.

۱- برگزاری این همایش مبتنی بر چه زمینه هایی است و چه اهدافی را دنبال می کند؟

واقعیت این است که در سراسر دنیا برگزاری بزرگداشت برای اهل علم، کاری مرسوم است. اما با بزرگداشت هایی که ما در ایران برگزار میکنیم متفاوت است. بزرگداشت هایی که ما برگزار می کنیم عموماً به تعریف و تمجید و این قبیل موارد محدود می شود، اما بزرگداشت هایی که در کشورهای توسعه یافته برگزار می شود، بیشتر به بررسی علمی موضوعاتی که مورد علاقه نویسندگان و محققان بوده و وی در زمینه آنها مطالعه، تحقیق و کار کرده است متمرکز است و معمول این است که بزرگداشت های علمی به موضوعات با ارزش مورد تحقیق، می پردازند. بعنوان مثال سالانه نشست هایی در انگلیس برای کینز (John Maynard Keynes) وجود دارد، ولی در این نشست ها کسی نمی آید بگوید که کینز آدم خوبی بود و کارهای مهمی انجام داد، بلکه محققان در این نشست ها، به مباحث علمی روز می پردازند. یا مثلاً در حوزه فلسفه، نشست های ماهانه جان لاک (John Locke) برگزار می شود. این نشست ها قریب به ۸۰ سال است که برگزار می شود که این قبیل برنامه ها تبدیل به یک رفرنس مهم برای مراجعه اهل علم است. مراد از ارائه این مثالها این بود که برگزاری بزرگداشت ها و همایش ها باید به نحوی باشد که بتواند دردی از جامعه را دوا کند.

در رابطه با این همایش باید چند نکته ذکر کنم:

اول اینکه مرحوم دکتر نظر پور در شرایطی از دنیا رخت بر بستند که در حال بالندگی، رشد و باروری علمی خیلی خوبی بودند. ایشان از طرف بسیاری از مجامع علمی دعوت به همکاری می شدند، در دانشگاه های مطرح کشور در آمد و شد بودند، بارها برای سخنرانی علمی پیرامون اقتصاد اسلامی و دیگر امور علمی مربوط به تخصصشان، در نهادها و سازمان ها حضور می یافتند و حتی دانشگاه های مختلفی برای عضویت در هیات علمی از ایشان دعوت می کردند. ایشان عضو شورای فقهی بانک مرکزی بودند و در نهایت ایشان نوآوری هایی در زمینه های علمی کاری خود داشتند. ایشان می توانستند خدمات بیشتری را عرضه کنند که متأسفانه به دلیل تصادف به دیار باقی شتافتند.

دوم اینکه ایشان فوق العاده پرکار و متمرکز کار می کردند. کار عمده ایشان در حوزه بانکی و مالی بود و بر این اساس هر کاری را انجام می دادند، با توجه به زمانی که در اختیار داشتند به این حیطة مربوط می شد. هرچند گاهی اوقات بر اساس اقتضائات و شرایط، پایان نامه های خارج از چارچوب مالی و بانکی را نیز می پذیرفتند ولی عمده کارشان بر امور مالی و بانکی متمرکز بود و آثار خوبی هم از خود به یادگار گذاشتند و این نکته بود که ما را او می داشت که از نوع بزرگداشت هایی که برای دیگر شخصیت های علمی گرفته می شود برای ایشان نیز برگزار نماییم.

نکته سوم این است که دانشگاه مفید یک دانشگاه دینی است. امروزه هم بحث های دینی با حوزه های بانکی و حوزه های پولی و مالی بسیار آمیخته شده است، لذا برخی از اعضای هیات علمی دانشگاه با نهادهای مالی مانند بورس و غیره همکاری دارند. به همین دلیل، حوزه های مالی و بانکی مورد علاقه دانشگاه مفید نیز هست.

نکته آخر هم اینکه اساساً موضوعات پولی و بانکی مسئله روز ما هستند و ما خواسته ایم که در این همایش، این موارد را با هم تلفیق کنیم. به این معنی که بزرگداشت دکتر نظرپور، از نوع بزرگداشت علمی است نه صرف تعریف و تمجید و کار این همایش احترام به جناب آقای دکتر نظرپور با پرداختن علمی به دغدغه هایی است که ایشان در این زمینه ها داشتند و اینکه رسالت دانشگاه مفید ورود علمی به حوزه های بانکی و مالی است که امروزه موضوعات مبتلابه جامعه است. همه این موارد باعث شد که ما به این سمت برویم تا همایشی در بهمن ماه ۱۳۹۷ با عنوان «نظام مالی اسلامی» برای بزرگداشت علمی مرحوم دکتر نظر پور برگزار نماییم.

۲- در فراخوان این همایش ۱۳ محور برای نگارش مقالات درج شده است. مبنا و هدف کمیته علمی همایش برای انتخاب این محورها چه بوده است؟ آیا محورهای همایش در راستای علایق تحقیقی دکتر نظر پور هستند یا موارد دیگری مد نظر کمیته بوده است؟

برای پاسخ به این سوال باید بگوییم که آقای دکتر نظر پور یک شخصیت علمی پرکاری بودند. از ایشان حدود ۱۰ جلد کتاب و قریب به ۸۰ مقاله علمی به یادگار مانده است. در رابطه با انتخاب محورها، ما محورها را بر اساس علایق تحقیقی و پژوهشی ایشان که در آثارشان موجود است و به مباحث روز نیز می پردازند انتخاب نمودیم. برای این کار با بررسی آثار ایشان، حوزه هایی را که زحمت کشیده بودند و پیرامون آنها پژوهش کرده بودند را استخراج و آنها را که به نحوی مسئله روز نیز بودند به شکل محورهایی که در فراخوان مقالات همایش درج گردیده، ذکر کردیم. از نویسندگانی که برای این همایش مقاله ارسال می دارند نیز توقع داریم که به این موضوعات نه فقط به دیده تحقیقی صرف، بلکه به دیده کارکردی و رفع معضلات موجود نیز نگاه کنند تا انشاءالله بتوانیم در حوزه مالی و بانکی که دغدغه عمده مرحوم دکتر نظرپور بوده، گام های عملی برداریم.

۳- آیا نهادها و ارگانهای دیگری غیر از دانشگاه مفید در برگزاری این همایش مشارکت می کنند؟

بله ده نهاد دیگر با ما در برگزاری این همایش همکاری می کنند. این نهادها عبارتند از:

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛ سازمان بورس اوراق بهادار؛ سازمان سمت؛ مرکز تحقیقات اسلامی مجلس؛ انجمن اقتصاد اسلامی ایران؛ انجمن اقتصاد اسلامی حوزه علمیه قم؛ پژوهشگاه حوزه و دانشگاه؛ دانشگاه قم؛ پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی؛

این نهادها، از جمله نهادهایی هستند که آقای دکتر نظرپور به گونه های مختلفی با آنها ارتباط علمی و اجرایی داشته اند. به عنوان نمونه ایشان عضو شورای فقهی بانک مرکزی و مدیر گروه اقتصاد اسلامی سازمان سمت بودند. همچنین ایشان در پژوهشگاه حوزه و دانشگاه عضو کمیته هیئت تحریریه مجله جستارهای اقتصادی و عضو کمیته علمی اقتصاد پژوهشگاه حوزه و دانشگاه بودند. عضو هیات تحریریه مجله اقتصاد اسلامی نیز بودند. همکاری مرحوم دکتر نظرپور با سازمان های نام برده نشان دهنده این است که ایشان دارای مقبولیت علمی در جاهایی غیر از دانشگاه مفید نیز بودند. ما برای این همایش به هر کدام از این موسسات پیشنهاد دادیم با اشتیاق این پیشنهاد همکاری را می پذیرفتند.

۴- راجع به مقالات پذیرفته شده در این همایش چه تمهیداتی اندیشیده شده است؟ آیا رایزنی برای اخذ درجه مقالات صورت گرفته یا خیر؟

ابتدائاً باید عرض کنم که اخذ اعتبار علمی - پژوهشی برای مقالات همایش، نیازمند رایزنی های فراوان با وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است و این کار ما را یک مقداری سخت می کند. اما با توجه به صحبت هایی که با مسئولین مربوطه در سازمان سمت داشته ایم، سازمان سمت همکاری در چاپ مقالات را پذیرفتند. اما همانگونه که می دانید سازمان سمت قالب های خاصی برای چاپ آثار دارد. آنچه در ذهن ماست این است که با توجه به جایگاهی که

سازمان سمت در انتشار و توزیع کتاب در نهادهای دانشگاهی دارد می تواند بحث اعتبار چاپ مقالات را پشتیبانی نماید.

۵- در پایان اگر نکته ای مد نظر تان هست بیان بفرمایید.

همانگونه که مستحضرید هفتم بهمن ماه سالروز درگذشت مرحوم دکتر محمد نقی نظر پور (ره) است و با توجه به اینکه مراسم سالگرد ایشان و حضور بر سر مزار در این روز برگزار می گردد، تصمیم برگزار کنندگان همایش بر این است که ما همایش را بعد از مراسم سالگرد و در هفته دوم یا سوم بهمن اجرا نماییم. در پایان جا دارد من از مقام معنوی و اخلاقی آن فقید سعید نیز یاد کنم چرا که ایشان، صرف نظر از مقام علمی شان به لحاظ صفای باطن و از نظر اخلاقی انسان بسیار فرهیخته ای بودند و ویژگی های ممتازی داشتند. خداوند متعال قرین رحمتش فرماید. انشاءالله شخصیت های علمی در این همایش حضور خواهند یافت و به یاری خداوند ما بتوانیم برنامه ای در شأن آقای دکتر نظر پور برگزار کنیم. همچنین روز و ساعت دقیق همایش نیز از طرف روابط عمومی دانشگاه مفید اعلام خواهد شد.

❖ مختصری از زندگی نامه حجت الاسلام دکتر محمد نقی نظر پور (ره)

دکتر محمد نقی نظر پور در سال ۱۳۴۲ در شهرستان آمل و در خانواده ای مذهبی چشم به جهان گشود. تحصیلات ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان را در همان شهر گذراند و در سال ۱۳۶۱ و در سن ۲۰ سالگی به جبهه های جنگ تحمیلی رهسپار شد و در عملیات رمضان در منطقه شلمچه شرکت نمود. پس از ورود به حوزه علمیه نیز بارها در

جبهه‌های نبرد حق علیه باطل شرکت نمود. ایشان پس از اخذ دیپلم ریاضی فیزیک به جهت علاقمندی فراوان به دروس حوزوی و متأثر از فضای معنوی انقلاب اسلامی و اخلاق و منش والای آیت الله شهید دکتر بهشتی و آیت الله جوادی آملی وارد حوزه علمیه شد. چند ماهی در حوزه علمیه مشهد و حدود یک سال و نیم در حوزه علمیه حضرت ولی عصر (عج) خوانسار و سپس در حوزه علمیه قم، دروس مقدمات و سطوح عالی را تلمذ نمود و همزمان و پس از گذراندن دروس مقدماتی فلسفه، برخی مباحث عالی فلسفه را در محضر آیت الله جوادی آملی و آیت الله حسن زاده آملی فرا گرفت. همچنین مرحوم دکتر نظرپور از سال ۱۳۶۷ در دروس خارج فقه مرحوم آیت الله العظمی تبریزی، آیت الله جوادی آملی و آیت الله کریمی و دروس اصول آیت الله العظمی وحید خراسانی و مرحوم آیت الله العظمی فاضل لنکرانی و آیت الله سبحانی شرکت نمود. ایشان همزمان با تحصیل دروس حوزوی در سال ۱۳۶۸ پس از موفقیت در آزمون دانشگاه مفید در رشته اقتصاد نظری تحصیلات دانشگاهی را آغاز کرد؛ در سال ۱۳۷۳ از دوره کارشناسی فارغ التحصیل شد و در همان سال با شرکت در کنکور سراسری کارشناسی ارشد در رشته توسعه اقتصادی و برنامه ریزی دانشگاه علامه طباطبایی پذیرفته شد. در سال ۱۳۷۶ با دفاع از پایان نامه خود تحت عنوان (ارزشها و توسعه، بررسی موردی قانون اساسی جمهوری اسلامی) از مقطع کارشناسی ارشد فارغ التحصیل گردید و از شهریور سال ۱۳۷۶ به عنوان عضو هیئت علمی گروه اقتصاد دانشگاه مفید فعالیت پژوهشی و آموزشی خود را آغاز کرد.

ایشان در مهر ماه ۱۳۸۰ پس از شرکت در آزمون دکتری اقتصاد، تحصیلات خود را در رشته علوم اقتصادی در مقطع دکتری در دانشگاه مفید آغاز نمود. گرایش دکتر نظرپور در دوره دکتری علاوه بر خرد و کلان، اقتصاد پولی به عنوان گرایش اصلی و اقتصاد اسلامی به عنوان گرایش فرعی بود. در سال ۱۳۸۷ از رساله خود تحت عنوان «ماهیت فقهی و کارکرد بانکی عقد استصناع و معرفی اوراق استصناع ابزاری برای سیاست مالی و پولی» دفاع نمود و موفق به اخذ درجه دکتری شد. دکتر نظرپور با تلاش و پشتکار فوق العاده ای که داشت همزمان دورس حوزوی و دانشگاهی را پیگیری می کرد و به این دلیل بود که از صاحب نظران برجسته در زمینه مطالعات اسلامی در اقتصاد به شمار می رفت. آن استاد فرهیخته به دلیل تلاش علمی و آثار فروانی که به جامعه علمی عرضه داشت موفق به دریافت رتبه دانشجویی در دانشگاه مفید شد. همچنین ایشان چندین سال معاون پژوهشی دانشگاه مفید بودند و با مراکز مختلف علمی و اجرایی از جمله بانک مرکزی، سازمان بورس، دانشگاه قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، سازمان سمت و ... نیز همکاری های مختلف داشتند. حجت الاسلام دکتر محمدنقی نظرپور، استاد دانشکده اقتصاد دانشگاه مفید در ۷ بهمن ماه ۱۳۹۶ در حالی که برای شرکت در همایشی علمی رهسپار نجف اشرف بود، بر اثر سانحه تصادف جان به جان آفرین تسلیم کرد. روحش شاد و راهش پر رهرو باد.